

Foranstaltninger overfor skyldige og medansvarlige

Naar Raadet lægger megen vægt paa et opgør med Hensyn til de forsyndelser, der er begaaet overfor Land og Borgere under Besættelsens Tvangssituation, skyldes det ikke noget hadsk Ønske om Represalier, men en fast Overbevisning om, at det for Danmarks frie Fremtid er af afgørende Betydning at udskyde de Elementer af Samfundslivet, som har svigtet eller direkte angrebet vort Demokrati og vor Retsorden.

Som anført i Indledningen maa der herunder skelnes mellem 5 grupper, hvis Forhold skal behandles særskilt.

I. Medlemmer af Regeringer og Folkerepræsentationer (specielt Rigsdag), som ved deres Holdning før og under Besættelsen har medvirket til at bringe landet under tysk Styre og Tvang. ...

Der skal ikke paa dette Sted gøres nærmere Rede for Frihedsraadets Standpunkt til de ledendes Optræden, men det skal kort slaas fast, at Samarbejdsperioden efter Raadets Mening har været til stor Skade for vort Land, fordi det blev Danske, der selv nedbrød vor Retsorden og undergravede vor Økonomi, og fordi det blev Danske, der deltog i Bekæmpelsen af den aktive Modstand mod Besættelsesmagten. Officielt blev Danmark en frivillig Hjælper paa Frontens tyske Side, medens andre besatte Lande aabenlyst satte sig til Modværge. Og det fritager ikke nogen af de styrende for Ansvar, at de handlede under tysk Tvang, thi baade Rigsdag og Ministerium som Helhed og de enkelte Medlemmer kunde have svaret Nej til de tyske krav og taget de deraf følgende Konsekvenser.

Men det er efter Frihedsraadets Mening *det danske folk*, der skal afgøre, om det anser den førte Politik for forsvarlig eller endog berettiget, og om det med Henblik paa Fremtidens Opgaver vil give de Personer sin Tillid, som under Henvielse til "det mindre Onde" prisgav vore demokratiske Privilegier under Besættelsen. Det opgør, som bør finde sted mellem disse Aars Politikere og Befolkningen, er med andre Ord efter Raadets Opfattelse ikke af juridisk, men af politisk Art. ...

Den nye Rigsdag vil faa til opgave at afgøre, om der skal nedsættes en parlamentarisk Kommission til Undersøgelse af, om Enkeltpersoner inden for Regeringer og Rigsdag i strafværdig Grad har svigtet deres Opgave som Repræsentanter for danske Interesser til Fordel for den fjendtlige Magt. Skulde Kommissionen finde, at dette har været Tilfældet for nogles Vedkommende, vil Rigsretssag kunne rejses mod dem.

II. Embeds- og Tjenestemænd, som ved direkte unational Optræden eller ved Slaphed og Eftergivenhed har begunstiget Fjenden. ...

Men enkelte Embeds- og Tjenestemænd baade i Centraladministration, Politi, Domstole og andre Myndigheder har i Tjenesteiver eller direkte Nazisympati hensynsløst udnyttet de foreliggende muligheder... det vil være betænkeligt at lade folk, der saa tydeligt har afsløret antidemokratiske Tilbøjeligheder, fortsætte deres Embedsgerning under Landets Genrejsning. Det fritager ikke for Ansvar, at der er handlet i formel Overensstemmelse med Undtagelseslovgivningen eller efter tyske Ordre,...

Det vil være den første Regerings Opgave at *suspendere* saadanne offentlige ansatte, hvadenten de er erklærede Nazister eller blot holdningsløse medløbere. ... De vil ikke kunne drages til ansvar efter den nugældende Tjenestemandslov, fordi den Situation, Landet kom i i April 1940, ikke var forudset ved Lovens Vedtagelse. Der maa derfor skabes en ny Lovhjemmel, hvorefter de kan tiltales. ...

IV. Erhvervsdrivende, der har udnyttet Landets Nødstilstand til privat-økonomisk Vinding.

Betydende Dele af Erhvervslivet har, medens Landet som Helhed forarmedes, taget et stærkt Opsving under Krigen som Følge af Leverancer til Tyskland og dets Forbundsfæller. ... I modsætning til, hvad der var Tilfældet under Verdenskrigen 1914-18, er Krigsindkomsterne nemlig denne Gang ikke fremkommet ved Betaling fra de Lande, der har modtaget Varerne, men ved at Nationalbanken paa det danske Samfunds Vegne har betalt Sælgerne de Købesummer, som Tyskland stadig skylder os. ...

I naturlig Overensstemmelse med demokratisk Retsfølelse paa det økonomiske Omraade bør da under Efterkrigstidens frie Forhold uden Hensyn til de Følger, det kan have for den enkelte, foretages en *Konfiskation af disse Krigsgevinster* ... Under Valgdebatten maa man drøfte de Retningslinier, der herunder under skal følges, hvorefter det bliver den nye Rigsdags Opgave at fore Foranstaltningerne ud i Livet. ...

V. Nazister og deres Medløbere, som har ladet sig hverve til fremmed Krigstjeneste, som har samarbejdet med Tyskerne før og efter 9. april, har modtaget Pengeydelse fra tysk Side til antidemokratisk Virksomhed, har optraadt som Angivere eller har deltaget i Vold, Trusler og Frihedsberøvelse over for danske statsborgere.

Det er overfor Personer af denne Art, at det vil være nødvendigt at tage *øjeblikkelige* Forholdsregler, dels for at hindre dem i at skabe Uroligheder, dels for dermed at opfylde Folkets naturlige Krav om retfærdig Straf over Landsforræderne.

Det har for Raadet været en tungtvejende Begrundelse for overhovedet at gaa i Lag med den umiddelbare Efterkrigstids Problemer, at det herved kan yde et positivt Bidrag til Afgørelsen af, hvorledes Straffen skal ramme de skyldige af denne Art, og samtidig kan anvise den eneste Udvej for, at Danmark undgaar at styrtes ud i en periode af individuel Terror og personelige Repressalier, naar Besættelsen hæves. Raadet har i Kraft af sin Sammensætning et meget nøje Kendskab til de Følelser og Fortsætter, der besjæler den aktive Del af Befolkningen uanset den politiske Opfattelse iøvrigt, og det er vor faste Overbevisning, at talrige Landsmænd forestiller sig et direkte Opgør med Forræderne, *saafremt disse ikke øjeblikkelig drages til Ansvar af Landets lovlige Myndigheder*.

Raadets Overvejelser over, hvorledes dette kan ske, fører os ind paa en nøjere Udredning vedrørende

Lovgivning og Domstole i Overgangstiden.

Vor fremstilling har til Hensigt at foreholde Landets Regeringsmagt ved Krigsafslutningen dens Ansvar for Opretholdelsen af ordnede Tilstande i Landet, og samtidig vise Befolkningen den værdigste Maade, hvorpaa Opgøret kan finde Sted. ...

Det vil være uomgængeligt nødvendigt for visse Forbrydelser at skabe nye Love og for andre at skærpe Straffen i eksisterende lovbestemmelser *tilbagevirkende Kraft*. Dette strider *ikke* mod Grundloven, ...

Enhver Lovgivning har sin sidste Begrundelse i Retsfølelsen, men den Straffelov, vi havde den 9. april 1940, har ikke udtømmende kunnet afgrænse det strafbares Omraade ogsaa under Forhold, som Loven ikke kunde forudse. ... Det ville være mere krænkende for denne, (retsbevidstheden, AD) om saadanne alment fordømte Gerninger ikke medfører Følger, end om ny Lovhjemmel gives med tilbagevirkende Kraft.

Men det maa paa Forhaand fastslaas, at det ved Idømmelse af Straf *ikke kan blive Tale om at gaa uden for de Strafarter, som gældende Straffelov hjemler, med Fængsel paa Livstid som den højeste straf*. Og ligeledes maa det staa fast, at enhver Sag behandles i den lovlige

Strafferetsplejes Former, med offentlig Tiltale og med samme Adgang til Forsvar for Domstolen som i enhver anden Sag. ...

Men efter Raadets Mening kan man ikke lade Sagerne paadømme ved de bestaaende Domstole, fordi disse har været medvirkende til at gennemføre de tysk-paatvungne Straffeforanstaltninger, og fordi det maa forudses, at Tiltale vil kunne ramme Dommere og andre af Retsvæsenets embedsmænd. Det vil derfor være rettest, at der til Behandling af disse Sager oprettes særlige Domstole, hvis juridiske Element bestaar af Personer, som opfylder Lovens forskrifter for at kunne være Dommere, men at Valget ikke er bundet til de fastansatte Dommeres Kreds.

Det vil være rimeligt, at de her omhandlede Særlove først vedtages af den nye Rigsdag. ...

Det er Raadets faste Overbevisning, at en øjeblikkelig Fængsling af alle Nazistiske Elementer og en hurtig Anklage og Domfældelse efter Regler som de her foreslaede vil være i fuld Overensstemmelse med Folkets Retsfølelse, og at en energisk Gennemførelse af disse Foranstaltninger, ja, alene Udsigten dertil, vil kunne hindre tøjlesløse og blodige Repressalier uden Lov og Dom. ...